

LAL PHUAH HMANGAIHNA HLÂ CHU

CHÂNGVAWN: “Min dah ta che, i tângah valthî angin, i bânah bânbun iangin; thihna chu Seol angin a nunrâwng. A alh chhuak chu meialh chhuak a lo ni a, meialh nasa tak mai chu” (*Hla Thlan Khâwm* 8:6, NKJV).

SABBATH CHAWNÛ

MAY 4

Chhiar Tûrte: *Genesis* 2:7; *Hla Thlan Khâwm*; *Johana* 17:3; *Rome* 1:24–27; *1 Korin* 7:3–5; *Galatia* 5:24; *1 Johana* 1:9.

MIHRINGIN hunpui a tawnte zînga lian deuh ber chu inneihna hi a ni. Mi zawng zawng hian nupui/pasal nei vek chuang lo mah se, a neite tân erawh an inneihna chuan a bîk taka chona leh malsâwmna a chungah a thlen a. Malsâwmna a thlen tam tak zînga pakhat chu mipat-hmeichhiatna hman a ni. Hê thilthlâwnpêk hi a hmanna tûr hun dik tak leh hmun dik taka hman chuan hmangaihna târ lana ropui tak a ni thei.

Mi tam tak ngaihdân ang lo takin, Bible hian mipat-hmeichhiatna hman hi a hnualsuat hran lo va. Hê thilthlâwnpêk ropui tak, Siamtu’n mihringte hnêna a pêk hi dik lo taka hman a remti lo mai a ni zâwk.

Dik tak phei chuan, Bible-a lehkhabu tê ber leh chhiar tam hlawh lo ber pâwl pawh ni mai thei, *Hla Thlan Khâwm* hian

mo la naupang tê pakhat, Sulam mê leh a pasal, Lal Solomona ni-a ngaih inngaihzâwn tawn dân chu a târ lang a. Hê lehkhabu hian nûpa kâra inhmangaih tawna leh innêl tawna ril tak a awm dân chu a sawi. Mi tam tak chuan he lehkhabu thûte hi Pathian leh a mîte inkâr emaw, Krista leh a kohhranho inkâr emawa inlâichînna thûk tak a awmzia entîrna niin a ngâi a. Mahse, he lehkhabu hi hmeichhia leh mipa inngaihzâwnnaa hmahngaihna chungchâng sawina hlâ a ni tih kan hriat a tha âwm e.

Tûn kâr chhûng hian he lehkhabua inneihna târ lan a nih dân kan en ho dâwn a ni.

SUNDAY

MAY 5

Ṭhen Hran Theih Loh Nun

Hêng Bible chângte aṭang hian Bible-in mihring taksa a thlîr dân nia i lo hriat chu eng nge ni le? *Genesis 2:7; Sâm 63:1; 84:2; 1 Korin 6:19, 20; 1 Thesalonika 5:23.*

Sâkhaw ṭhenkhat chuan mihring taksa hi thil pahnih inbelh bawmin a siam niin an ring a. Taksa hi chu tha lo nia ngâiin, taksa chhûnga awm “thlarau” erawh chu tha niin an ngâi thung. Amaherawhchu, Bible-ah hi chuan mihringte taksa hi, mipat-hmeichhiatna pawh telin, ṭhen hran theih loh pumkhat tlat niin a sawi a. Mihring nun hi “taksa” leh “thlarau” a ni (*Gen. 2:7* en la). *Sâm* ziaktu chuan amah chu a pum puin Pathian chibai bûknaah a inhlân a (*Sâm 63:1, 84:2*). Mi chu Pathianin a duh anga a hman theih nân a pum puia tihthianghlim, serh hran tûr a ni.

Mipat-hmeichhiatna hman chungchâng a mihring taksa thlîr dân tha leh dik tak mai chu Hlan Thlan Khawm bû-ah hian târ lan a ni a. Engtin nge hêng chângte hian

chutiang ngaihdân chu a pho lan? *Hla Thlan Khâwm.*
1:2, 13; 2:6; 5:10–16; 7:1–9.

Hêng châng hrang hrangahte hian mihring taksa chu ngaihsânawm tak nia sawi a ni vek a. Chuvângin, nupaa kan insiam tawh a nih chuan, mipat-hmeichhiatna hman hi thil sual emaw, thil zahthlâkah emaw ngaih tûr a ni lo.

Hnam tam tak chuan mipat-hmeichhiatna hman chungchângah hian ngaihdân zîm ang reng tak mai an nei a. Nupaa insiam tawhte pawhin an nupa nun ril tak lâi chu inpawh taka sawi chhuah an tîm tho. Chutiang deuh chuan, Pathian duh dânte Chiang tak leh fiah taka inhrilh theihna tûr hmun, Kristiante in chhûngah ngei pawh naupangte chu mipat-hmeichhiatna chungchâng rêng rêng sawipui an ni ngâi lo. Mahse, Bible hi chuan tlang takin mipat-hmeichhiatna chungchâng pawh a sawi mai a, chu chuan Pathian mîte chu rilru zâu tak pu tûrin min tihuai sawt bawk. Hê thil, mihring nuna pawimawh êm êm ni bawk sî hi, Siamtu hnên atâ kan hmuh thilthlâwnpêk ropui tak a ni a, chuvâng chuan, a phû ang ngeia zah tak chung a en a ngâi a ni.

Engtin nge mipat-hmeichhiatna hi tîsa châkna hrîkthlâkna ringawt angah emaw, thil sawi ngamawm loh khawpa zahthlâk angah emaw kan ngaih vê loh nân kan invên theih ang? Engtin nge Bible hian hêng ngaihdân pahnihte hi a dik lo ve ve a ni tih a sawi le?

THAWHTANNÎ

MAY 6

Hla Thlan Khâwm-a Hmangaihna Chu

Hla Thlan Khâwma hmangaihna awmzia sawina tawngkam hrang hrang chu engte nge ni? *Hla Thlan*

Khâwm. 1:2, 13; 2:10–13, 16; 3:11; 4:1–7; 5:16; 6:6; 7:1–9; 8:6, 7.

Hla Thlan Khâwm hian ðhian inkâwm ngaihten hun an hman ho ðhin dân te, inpawh taka an inbiak ðhin dân te, leh an inngaihsak tawn dân te a sawi a. Chutianga ðhian inkâwm ngeih tak pahnihte chu an lo innei ta nghe nghe a. Nupui chuan, “Hei hi ka ðhian a ni” tiin a sawi (5:16, NKJV). Heta ðhian tih thumal hian mipat-hmeichhiatna inhmanpui mai bâkah, inkawm ngeihna pawh a entîr tel a. A ðhian duh tak nupui/pasala nei chu a nihlawh hle rêng a ni.

Hê lehkhabu pum puiah hian nulâ leh a tlangvâl chuan ðawngkam hrang hrang hmangin an induh tawnzia leh an inhmangaih tawnzia an sawi a, chûngte chuan hmeichhia leh mipa inkâra taksa leh rilru inhîp tawwna awm chu a tilang. Inngâizâwng leh inthlahlel taka an han awm thei chu Siamtu thilthlâwnpêk liau liau a ni a, chu chu inneihna phuar nghet zualtu a ni bawk. Nûpâ-te chu an thinlunga Pathian hmangaihnaïn hnâ a thawh theihna tûra an inhawn chuan, mihring an nihna anga hmangaihna an neih ve pawh ‘tihfîr leh tihthianghlim niin, châwisân leh tihzahawm’ a lo ni ðhîn.”—Ellen G. White, *Kristian Chhûngkua*, p. 93.

Hêng Bible chângte hian hmangaihna chungchânga ngaihtuahna sâng ber berte chu a târ lang bawk a. Mahse, hmangaihna dik tak chu mihringte thinlungah hian thil awm sâ vê rêng a ni lo. Thlarau Thianghlim thilthlâwnpêk (*Rome 5:5*) a ni zâwk a. Chutiang ang hmangaihna chuan pasal leh nupui chu an dam dun chhûng zawnga pumkhat ni thei tûrin a phuar khâwm a ni. Naupangte hian mi dangte rinngamna an lo neih theih nân an nû leh pête hmangaihna an mamawh hmasa phawt a. Kristâ taksaa ringtûte phuar khâwmtu pawh, he mahni hmasialna tel lo hmangaihna tho hi a ni. Tichuan, Hla Thlan Khâwm hian chutiang tak chuan kan kawppuite pawh hmangaih vê tûrin min sâwm tih kan hria em le?

Engtin nge nûpâ-te innêl tawna hian Pathian nêna innêlna kan neih theih dân tûr chu a pho lan? Nûpâ-te inlaichinna leh Pathian nêna kan inlaichîna hian eng nge inanna a neih? (entîr nân, hun hman dun te, kawppuite tâna inpêk pumhlûm thakna te leh a dangte)

THAWHLEHNÎ

MAY 7

Hmangaihna Aţanga Lo Chhuak Hriatna

Mi tam tak chuan *Hla Thlan Khâwm*-ah hian “Edena kîr lehna” tih thupui an hmû a. Hê lehkhabu-a nûpâ a sawi hi hmeichhe hmasa ber leh mipa hmasa berte kha chu ni lo mah se, hêng hlâte hian Eden Huan kha rilrû-a hre tûrin min sâwm a ni. “Tîsa pumkhat” (*Gen. 2:24, 25*) an lo nih theihna tûra ruahmanna a siam kha, entîrna leh tehkhin thu chi hrang hrang hmangin rawn sawi nawn leh niin an ngâi.

Engtin nge Hla Thlan Khâwm hian nûpâ-te inhmangaih tawn dân tûr chu a sawi le? *Hla Thlan Khâwm 4:7–5:1*. Hêng a thil sawite hi 1 Korin 7:3–5-a Paula thil sawi nên pawh eng tiangin nge a inan?

Solomona hian a thiannu chu, “Lo kal ang che” (*4:8*) tiin a sâwm a. A thiannu chuan a lo chhâng a. Nakînah chuan a thiannu pawhin, “Ka duh tak chu a huanah lo lût se la” (*4:16*) tiin a sâwm lêt vê bawk. Ani pawhin a chhâng ve a (*5:1*). Hetah hian Pathian thu chuan nûpa kârah hian intihluihna thil eng mah a awm tûr a ni lo tih min hrilh. Hetiang inlaichînaah hi chuan a tu ve ve pawh an zalên takin an lût a. “Ka huan” chu “amâ huan” pawh a ni vê tho sî a.

“Solomona” tih leh “Sulam” tihte hi Hebrai-hoten “remna” emaw, “pum hlûm” emaw an sawina thumal, *shalom* tih aţanga lo kal vê vê a ni a. An pahnih hian an

innghâisâng tawn a. An induh tawnzia pawh an thu chham chhuah aţang hian a lang thei a. “Ka duh tak chu ka tâ a ni a, kei pawh a tâ ka ni e” (2:16) tih  awngkam hian Eden Huana Adama  awngkam sawi chhuah, “Hei zet chu ka ruh ang ruh nei a, ka t s  ang t sa nei ngei chu a ni” (*Gen. 2:23*) tih kha min hriat chhuaht r a ni

Engtin nge n pa inpumkhatna chu “hria” tih  awngkam hmanga sawifiah a ni hian Pathian n na kan inlaich nna hrethiam thei t rin mi a  anpui le? *Genesis 4:1, 25; 1 Samuela 1:19; Luka 1:34; Johana 17:3; 1 Korin 8:3.*

Bible chuan *hria* tih thumal hi nupa inpumkhatna nghehzia sawi n n a hmang a. Chutiang taka “hriatnaah” chuan kan nihna chh ng ril ber berte pawh kan inhrilh tawn ngam th n. Kan taksa chauh pawh ni lovin, kan thilung pawh “t sa hmunkhat-a” suih zawm a ni bawk. *Hria* tih thumal hian mi mal leh Pathian ink ra inlaich nna awm pawh hi a sawifiah a. Kristiante t n chuan innneihna hi inkawm ngeihna, inpump kna a ni a, chu chuan thur k thianghim leh zahawm ber, Krista leh a kohhranho inpumkhatzia a pho chhuak  a hl  a ni.

NIL INI

MAY 8

Hmangaih Hun Taka Hmangaih

Hla Thlan Kh wm 4:8–5:1 chhiar la.

Hla Thlan Kh wm 4:16 leh 5:1-te he lehkhabu laimu ber chu niin, Solomona leh Sulam nul  chu an inneih t k thu min hrilh a.

H ng th te hian Sulam nula ng iz wngtu hi Solomona a ni tih engtin nge an sawi? *Hla Thlan Kh wm 4:12, 16; 5:1; 8:8–10.*

Hla Thlan Khâwm bû-ah hian inneih hmâ chuan Pathianin mipat-hmeichhiatna hman min phalsak lohzia Chiang takin kan hmû a. Chutiang a nihzia chu Sulam nulâ la naupan lâi a sawi lang kher pawh hian a tilang Chiang hlê. A nuâ-te chuan “kulh bang” a lo ni dâwn nge ni a, “kawngkâ” a lo ni zâwk dâwn tiin ngaihtuahna an sêng nasa mai a (8:8, 9). Tawngkam danga sawi chuan, pasal a neih hmâ chu a thianghlimna a vawngchim zêl dâwn (kulh bang a ni dâwn) nge ni a, a inphalrâi (kawngkâ a ni) mai zâwk dâwn tihna a ni. Puitling a lo nih hnû chuan, a thianghlimna a vawngchim ngei a ni tih sawiin, a pasal tûr hnênah chuan thianghlim takin a inlan ta a, “Ka ni alâwm, kulh bang” (8:10) tiin a hrih a. Dik tak phei chuan, a pasal ngei pawhin an inneih zân thleng khân a la thianghlim reng a ni tih a nemnghet vê a, “Huan humhalh tlat a ni. . . tuihna humhalh tlat, tuikhur hauh tlat” (4:12) tiin a sawi. Chutiang taka invawng thianghlim tluan a nih avâng chuan a thiante hnênah pawh hmangaihna leh inneihna kawngte chu fîmkhur taka zawh tûrin a hrih thei rêng baw a. “Jerusalem fanute” tia sawi hmeichhe rualte hnênah chuan thu sawiin, a hun dik tak a thlen hmâ chuan an hmangaihna chu chaw k thova tiharh lo tûrin thurâwn a pe a (2:7, 3:5, 8:4), a awmzia chu, pasal an neih hmâ chuan mipat-hmeichhiatna hmang rêng rêng lo tûrin a hrih tihna a ni.

A wawi hnihna atân duh taka chuan a bialnû chu lèn chhuaupui atân a sâwm leh ta a (2:10, 4:8). An inneih hmâ kha chuan a sâwmna hi a la pawm thei rih lo tlat. Mahse, tûnah erawh amah zâwkin a huana lêng tûrin a sâwm vê ta a ni (4:16). Solomona pawhin lâwm takin a lo pawm ngâl a (5:1). A ngaihzâwngnu mâwina chuan a hîp a ni mai lo va, a thinglung pawh a hneh zo vek tawh baw (4:9). A zûnah a ûai hneh hlê tawh a (4:10), mi dang tû mâ tâ ni ve lovin, amâ ta bil a ni kumkhua tawh dâwn a ni tih a hriat avângin a hlim êm êm a ni: “Ka mo, keimâ tâ ngei, huan

chu i ni a, mi dang zawng zawng tâna khâr vek tuihnâ chu” (4:12, CEV) tiin a sawi. Hê hmeichhe tha famkim nêna an inneih tâk hnû hi chuan Ram Tiam thleng taah a innghâ a: “I hmûite chu khawithlâr ang a ni a; i lei aţangin bâwnghnûte leh khawizû a rawn luang chhuak” (4:11, CEV) tiin a chham chhuak hial a ni.

Mipat-hmeichhiatna an lo hman sual tawh avânga inchohârte tâna chanchin lâwmawm êm êm awm chu eng nge ni? *1 Johana 1:9; Sâm 103:12; Isaia 55:7; Johana 8:11.*

NINGÂNI

MAY 9

Siamtu Thilthlâwnpêk Chu Vawnghimin

Pathianin hmeichhia leh mipaa mihringte min siam hian tum tha tak mai a nei a (*Gen. 1:26–28*). An pahnih hian amah an ang vê vê tho nachungin, hmeichhia leh mipate innei a, “tîsa pumkhat” an lo nih chiah hian Pathiana minung pathumte inpumkhatna chu an târ lang a ni. Hmeichhia leh mipate pumkhata an insiam hian nunna thar a lo awm thei baw a, chu chu Pathian anga mihringte siam an nihna kawng dang a ni baw.

Bible hian Siamtu duan dân ang ni lova mipat-hmeichhiatna hman chungchâng hi engtin nge a lo sawi le? *Leviticus 20:7–21; Rome 1:24–27; 1 Korin 6:9–20.*

Bible hi chuan mihringa Pathian ang nihna awm thlâk danglam emaw, tihchhiat emaw ang chî rêng rêng chu a pawm lo tawp vek ringawt mai a. A mîte chu mipat-hmeichhiatna hman dân târ chin hrilhin, a thupêkte zâwm lova lo khawsa chu thil sual tia chhiar a ni thîn.

Suala tlu tawh khawvêla chêng mihringte hi mipat-hmeichhiatna an hman dân tûrah Pathianin inkaihruaina eng nge a pêk le? *Rome 8:1–14; 1 Korin 6:15–20; 2 Korin 10:5; Galatia 5:24; Kolosa 3:3–10; 1 Thesalonika 5:23, 24.*

Ringtûte chuan Krista lo kal leh huna سوالنا لاکا چھواھ زالئن ا نھن ھن تۇر چۇ ان ھڭاھ ا. چۇمى ھن لو ھلھنھ تۇر چۇ رىنناھ ھلئىرىن، انماھنى چۇ کراوسا كرىسٹا ھىھنا ازآرا سوالا ھى تawھ له، كرىسٹا ھawھلهھنا ازآرا اماھا نونھ تاھ ان ىننڭاى. بانھ لوا ھawنھتآىنا تە، ىنننھ رەنھا ان اھمنا تە له، ھلارائ ھىانھللم ھىلھىھىھىھنا تە اوانھن ان نىھفونھ سوال چۇ ان كھنھبەت ا، ان نڭاىھتواھنااھتە پawھىن كرىسٹا ھى چۇ زawم ان لو ھوم تا ھئىن. ان ھاكسا له ان مىپات-ھمەىھىھىھىھنا نڭەى پawھ Pathian ھا ا نى ھىھ ان ھرە چىانھ ا، چۇوانھ چۇان ا رۇاھمان دآن انھ ھاكن ان ھمانھ ھئىن ا نى.

Pathian chuan an سوال سىمتە چۇ ا نڭاىدام ھئىن ا (*1 Joh. 1:9*). چانچىن ھئا چۇان ھئىن ھمآا لو كھawسا ھو ەئە ھاك ھئىن، مىپات-ھمەىھىھىھىھىھنا پawھ دىك لو ھاكا لو ھمانھ تawھتە نڭەى پawھ رىنھتۇتە زىنھا تەل ەئە ھەى تۇرىن ا سىام دانھلام ھەى ا نى. مى ھئەنھكھات چۇ ھەمى كاونھانھ ھىان ان لو لۇھ ھئۇك ھمان تawھ ەم اوانھن ان پىانھار ھنۇ-اھ پawھ نڭاى ان اھھ ھەى ھاك ھاك تawھ ھئىن لو ەا. چۇوانھ چۇ ا نى انھ ە، مى ھئەنھكھات چۇان Pathian ھى-ىن ا كھاپ ھلاط، مىپات-ھمەىھىھىھىھىھنا ھىلا ىنھمان آى چۇان نۇپۇى/پاسال نەى لوا اھم ھلانھ پawھ ماى ان ھلان ھلاھم رەنھ نى.

Engtin nge kohhran hian neih inang inkawpte hi kan nგaىh anგ? Engtin nge an anpuى-te ítna rilru an pu ھلاط maى ھىان an چۇنھا كان رىلرۇ پۇط دآن تۇراھ نھawنھ a نەىھ?

Ngaihtuah zui atân: “Inneihna hian Kristâ malsâwmna a dawng a, chuvâng chuan thil thianghlim a ni tih pawm tûr a ni. Sâkhaw dik tak chuan LALPÂ ruahman dân kalhin hnâ a thawk ngâi lo vang. Pathian chuan hmeichhia leh mipate hi inneihna thianghlima pumkhata insiam a, chhôngkua din a, zahawm taka awm tûrin a lo ruahman sâ vek tawh a, chu chu vân chhôngkaw awm entîrtu a ni tûr a ni. Vântlâng hmâa rawng a bâwl ʔan tirh lam khân Krista chuan Eden Huana din tawh inneihna chu a lo hmanpui vê tawh a. Mi zawng zawng hmâah inneihna chu chawimawia awm tûr a nih thû sawiin, thianghlim, dik leh fel taka buatsaih a nih chuan mihringte hnêna malsâwmna ropui tak a nih thu a puang a ni.”—Ellen G. White, *Daughters of God*, pp. 180, 181.

Hla Thlan Khâwm bû-in a sawi angin, mipat-hmeichhiatna hman hi inneihna tinuamtu leh hmangaihna pawh tizualtu a ni thei a. Mahse, inlaichînna nghet leh tlo chu pâwn lam lan dâna mâwina leh nalhna ringawta innghat a ni thei lo. Kan taksa hi chu lo upa-in a mâwina pawh a la chuai dâwn a, eng anga ʔha pawh ei-in insâwizawi ʔha viau mah ila, kan lang naupang reng thei lo; plastic surgery meuh pawhin mi a chhan thei chuang lo. Solomona leh Sulam nula inneihna hi chu dam chhông daih a ni a, an kawppui tân an inpe pumhlûm ʔhak vê vê a ni. An kawppui tâ an nih tawn thu ʔum thum ngawt an sawi a (2:16; 6:3; 7:10). A hmasa ber chu an kawppui tâ an nih tawn tih an pawmzia an sawina ni a (*Efesi 5:21, 33* nêh khâikhin la). A pahnihaah chuan a hmeichhia zâwk hian mipa tâ a nih thû leh, mipa pawh amâ tâ a nih vê thû a sawi a (*Efesi 5:22, 23* en la). A pathumna hian mipain a ngaihzâwng chu a thinglungah a châm reng thu a sawi (*Efesi 5:24–32* en rawh). Hetiang ang hmangaihna hi chu hmeh mih theih a ni lo va (8:6), hawn theih loh tûr khawpa ngheta châr tlat ang a ni (8:6).

SAWI HO TÛRTE:

- ❶ Engtin nge Solomonan a nupui chu hmeichhe tha famkim nia a sawi dân (4:1-5; 6:8; 7:1-9) leh Adaman a nupui a hmuh tirha a sawi dân (*Gen. 2:23*, CEV) kha a inan? Pasahte hian an nupuite chu engtin nge an en ang?
- ❷ Mi thenkhat chuan Hla Thlan Khâwm bû hi Pathian leh a mîte inkâra inlaichînna awm emaw, Isua leh a kohhranho inkâra inlaichînna awm emaw sawifiahna tehkhin thû niin an ngâi a. Hê lehkhabu hi chutiang tehkhinna atân ngawr ngawra ziah chu ni lo mah se, Solomona leh a ngaihzâwngnu inkâra inlaichînna awm hi Pathian nêna kan inlaichînna awm nên inanna lâi eng engte nge awm? *Isaia 54:4, 5; Jeremia 3:14; 2 Korin 11:2* te pawh en bawk la.
- ❸ Thufingte 31:26, Hla Thlan Khâwm 5:16, leh Thufingte 25:11 chhiar la. Kan thusawite hi kan kawppuite rilru tinatu emaw, châwisângtu emaw leh, kan inneihna tichaka tichak lo thei a nih theih dân chu eng nge ni? Hêng chângte pawh i tanchhan tinghet zual tûrin chhiar bawk ang che: *Jakoba 1:26, 3:5-11*.